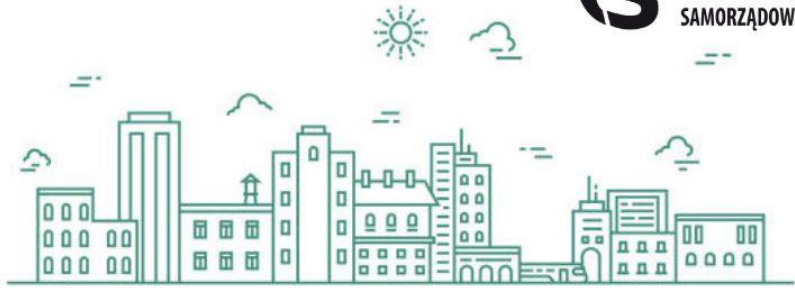

Spacer po Starych Grzegórkach

Zapraszamy do mobilnego spacerownika ...

1. Spacer po Grzegorzkach – przystanek pierwszy Hala Targowa

W drugiej połowie lat 20. władze Krakowa zdecydowały się wyprowadzić handel spożywczy z miejskich kramów i jatek oraz stworzyć dla niego miejsce odpowiadające wymogom sanitarnym. W 1928 roku architekci zatrudnieni w Urzędzie Budownictwa Miejskiego: Edward Kreisler i Czesław Boratyński udali się w podróż do Czech i Niemiec, aby rozeznac się w tym, jak wyglądają tamtejsze hale targowe. W rezultacie przeprowadzonej przez nich analizy postanowiono wybudować w Krakowie trzy obiekty o tej funkcji: przy Rynku Kleparskim (obsługujący północną część miasta), w Podgórzu – w miejscu istniejącej ówczesnie hali między ul. Kalwaryjską i ul. I. Krasickiego (dla południa Krakowa) oraz trzeciego, największego, zlokalizowanego na tzw. gruntach po augustiańskich, przy zbiegu ul. Grzegórzeckiej i al. I. Daszyńskiego. Miał on stanowić „spizarnię” śródmieścia, Kazimierza oraz Salwatora. Atutami takiego położenia było sąsiedztwo rzeźni miejskiej oraz fakt, że już wcześniej znajdował się w tym miejscu plac targowy. Co ciekawe, pierwsze projekty hal, wykonane przez Kreislera i Boratyńskiego, zakładały budowle o charakterze historyzującym. Hala targowa przy Rynku Kleparskim uzyskać miała ostre neogotyckie łuki arkad (nawiązujące do Sukiennic), podgórska zaś posiadała cechy architektury bizantyńskiej. Hala przy ul. Grzegórzeckiej, o bryle spiętrzonej w trzech uskokach, była spośród nich najnowocześniejsza, jednakże i tak dość stylistycznie zachowawcza

2. Przystanek drugi - Wiadukt kolejowy

Wiadukt kolejowy na Grzegórkach – most kolejowy w Krakowie nad ulicą Grzegórzecką i ulicą Dietla, pierwotnie na Starej Wiśle, ukończony w 1863 roku, a od 2. połowy XIX wieku po zasypaniu koryta rzeki, wiadukt.

3. Przystanek trzeci

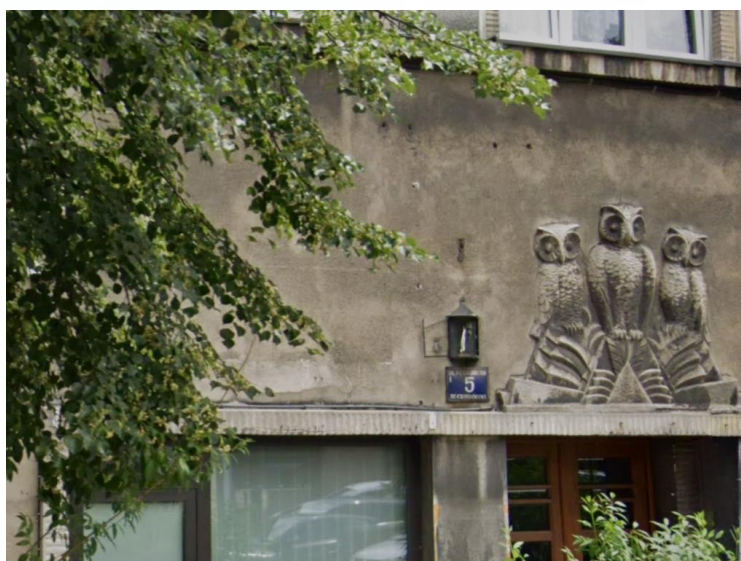
Tablica pamiątkowa dla Harcerzy Szarych Szeregów

Pamięci harcerzy aresztowanych w tym domu 8 maja 1944 r.

4. Przystanek czwarty- Kamienica pod Sowami

Przykład modernistycznego oznaczania kamienic w Krakowie. W tym czasie nie było numerów domów.

5. Przystanek piąty Historyczny plac targowy

Kiedy ulicą Grzegórzecką płynęła odnoga Wisły, a na jej brzegach kwitł handel tutaj wystawiali swoje produkty rzemieślnicy

6. Przystanek szósty Ciasna kawalerka Janiny Ipohorskiej

Tu mieszkała prawie do ostatnich dni królowa polskich dobrych manier ...

7. Przystanek siódmy Skwer Janiny Ipohorskiej

Urodziła się jako Janina Nosarzewska, 15 sierpnia 1914 roku we Lwowie. Skończyła Gimnazjum Humanistyczne im. Królowej Jadwigi we Lwowie, po czym dostała się na romanistykę na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza. Po jej ukończeniu odbyła trzyletnie (1936–1939) studia malarskie w pracowni prof. Felicjana Kowarskiego w ASP w Warszawie. Po studiach wróciła do Lwowa, gdzie pod radziecką okupacją pracowała w Teatrze Miniatur. Tworzyła scenografię i kostiumy dla Teatru Miniatur. Z kolei za czasów okupacji niemieckiej podjęła pracę administracyjno – biurową w Instytucie prof. Rudolfa Weigla, gdzie wielu ludzi kultury znajdowało wówczas schronienie przed wywózką. Nosarzewska dołączyła do zespołu "karmicieli wszy", w ten sposób przyczyniając się pośrednio do pracy nad szczepionką na tyfus. W 1943 roku, zagrożona aresztowaniem przez gestapo, musiała uciekać z Lwowa i wówczas właśnie zmieniła nazwisko na Ipohorska. Źródła takiego wyboru nie trzeba długo szukać: nazwisko panieńskie jej matki brzmiało Ipohorska–Lenkiewicz.

8. Przystanek osmy

Pomnik Czynu Zbrojnego Proletariatu

W 1986 roku, kiedy jeszcze proletariat rządził w Polsce postanowiono uczcić wydarzenia z przed 50 lat.

Autor pomnika do dziś nie przyznaje się do swojego dzieła ...

9. Zakład produkcyjny ZPC Wawel

Czekolady pełne i te z dodatkami, karmelki i kakao to owoce zakładu, który tu się znajdował.

10. Przystanek dziesiąty - Polskie Zakłady Gumowe

Zakłady Semperit

11. Przystanek jedenasty - ostatni Fabryka Peterseima

Cesarsko-Królewska Uprzywilejowana Fabryka Maszyn i Odlewnia Marcina Peterseima – tak brzmiała jej oficjalna nazwa – powstała w 1860 r. Jej założyciel przybył do Krakowa ze Śląska Austriackiego, z czeskiej dziś Ostrawy. Pierwsza siedziba fabryki znajdowała się w sercu Starego Miasta – przy ul. Floriańskiej 30, potem przeniesiono ją na ul. Kopernika, wreszcie – na ul. Długą. Peterseim uruchomił również własną odlewnię. W 1892 r. kierownictwo zakładu przejął syn założyciela, Rudolf Peterseim. Pożar zakładu w 1899 r. zmusił go do przeniesienia produkcji w nowym kompleksie przy dzisiejszej ul. Żółkiewskiego. Fabryka Peterseima wytwarzała wysokiej jakości maszyny rolnicze, studnie żeliwne i kotły parowe. Okres największej świetności zakładu przypadł na ostatnie lata przed I wojną światową, kiedy to fabryka była jednym z najistotniejszych punktów na przemysłowej mapie Krakowa – Peterseim zatrudniał wówczas około 200 robotników. W 1918 r. zakład przejęła Fabryka Maszyn Rolniczych „Odlew” – poprzedni właściciel zachował udziały w tej spółce. W budynkach przy ul. Żółkiewskiego prowadzono wówczas produkcję nie tylko sprzętów dla branży rolniczej, ale także wiertarki, tokarki i inne urządzenia. Kres istnienia tego przedsiębiorstwa ostatecznie przyniósł rok 1930. Już dwa lata wcześniej kompleks fabryczny na Grzegórkach przejął zakład „Erdal”, produkujący pastę do obuwia i pozostał w tych rękach do 2006 r. Część zabudowań pofabrycznych zaadaptowano na kompleksy biurowe, inne pozostają obecnie niezagospodarowane.

Zapraszamy do naszego mobilnego spacerownika !

